

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et fællesskabshandlingsprogram til fremme af medlemsstaternes samarbejde om bekæmpelse af social udstødelse

(2000/C 337 E/17)

(EØS-relevant tekst)

KOM(2000) 368 endelig udg. — 2000/0157(COD)

(Forelagt af Kommissionen den 16. juni 2000)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN
EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 137, stk. 2, andet og tredje afsnit,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Ifølge traktatens artikel 2 er en af Fællesskabets opgaver at fremme en højnelse af levestandarden og livskvaliteten i Fællesskabet som helhed.
- (2) Ifølge traktatens artikel 136 har Fællesskabet og medlemsstaterne, der er opmærksomme på de grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder, som bl.a. er fastlagt i den europæiske socialpagt undertegnet i Torino den 18. oktober 1961 og fællesskabspagten af 1989 om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder, som mål at bekæmpe social udstødelse.
- (3) Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget har alle kraftigt opfordret til, at Fællesskabet intensiverer sit bidrag til indsatsen i medlemsstaterne for at forebygge og bekæmpe social udstødelse.
- (4) I Kommissionens meddelelse af 1. marts 2000, »Skabelse af et Europa med plads til alle«⁽¹⁾, blev der gjort rede for den udfordring, som social udstødelse udgør, og de eksisterende politiske tiltag i den forbindelse i medlemsstaterne og på fællesskabsniveau, og det blev på det grundlag foreslået, at der skulle gives et nyt skub til EU-samarbejdet om bekæmpelse af social udstødelse.
- (5) Ifølge Det Europæiske Råd i Lissabon den 23. og 24. marts 2000 er fremme af social integration uløseligt forbundet med EU's overordnede strategiske målsætning for det kommende tiår om at blive verdens mest konkurrencedyg-

tige og dynamiske videnbaserede økonomi, der har kapacitet til en bæredygtig økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed.

- (6) Det Europæiske Råd i Lissabon erkendte endvidere, at det nye videnbaserede samfund rummer muligheder for at mindske social udstødelse, idet det både skaber de økonomiske betingelser for større velstand gennem øget vækst og beskæftigelse og åbner nye veje for deltagelse i samfundet, og samtidig indebærer det en risiko for, at afstanden mellem dem, der har adgang til den nye viden, og dem, der holdes udenfor, bliver stadig større; der bør gøres en indsats for at afbøde denne risiko og udnytte det nye potentiale maksimalt.
- (7) Det Europæiske Råd gav desuden udtryk for, at indsatsen for at bekæmpe social udstødelse burde bygge på en åben koordinationsmetode, der kombinerer nationale handlingsplaner og et kommissionsinitiativ om samarbejde.
- (8) Kommissionens initiativ, der består af et forslag til et flerårigt handlingsprogram, som har til formål at fremme medlemsstaternes samarbejde, tager sigte på at forbedre videnniveauet, udvikle udveksling af oplysninger og bedste praksis og evaluere erfaringer med henblik på at gøre indsatsen mod social udstødelse mere effektiv.
- (9) Mange ikke-statslige organisationer på europæisk plan har erfaringer og ekspertise i bekæmpelse af social udstødelse og optræder som fortalere på europæisk plan for personer, der er udsat for social udstødelse. De kan derfor yde et vigtigt bidrag til forståelsen for forskellige former for og virkninger af social udstødelse og til sikring af, at der ved udformningen, gennemførelsen og opfølgningen af programmet tages hensyn til erfaringerne hos personer, der er udsat for social udstødelse.
- (10) I overensstemmelse med artikel 2 i Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen⁽²⁾, vedtages gennemførelsesbestemmelserne til nærværende afgørelse efter rådgivningsproceduren, der er fastsat i artikel 3 i afgørelse 1999/468/EF.

⁽¹⁾ KOM(2000) 79 endelig udg.

⁽²⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

(11) For at give fællesskabsindsatsen øget merværdi er det nødvendigt, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne på alle niveauer sikrer sammenhængen i og komplementariteten mellem foranstaltninger, der iværksættes på grundlag af denne afgørelse og andre relevante fællesskabspolitikker, -instrumenter og -foranstaltninger, især i forbindelse med Den Europæiske Socialfond.

(12) Aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS-aftalen) giver mulighed for øget samarbejde på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og de lande i Den Europæiske Frihandelssammenslutning, der deltager i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EFTA/EØS), på den anden side. Det bør være muligt for ansøgerlandene i Central- og Østeuropa at deltage i programmet i henhold til de betingelser, der er fastsat i Europaaftalerne, i tillægsprotokollerne til disse aftaler og i de afgørelser, som er truffet af de respektive associeringsråd, for Cypern og Malta gennem finansiering med tillægsbevillinger i henhold til procedurer, der fastlægges sammen med de to lande, samt for Tyrkiet gennem finansiering med tillægsbevillinger i overensstemmelse med procedurer, der fastlægges sammen med Tyrkiet.

(13) I afgørelsen fastlægges det finansielle referencegrundlag, jf. punkt 33 i den interinstitutionelle aftale af 6. maj 1999 mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.

(14) Ifølge traktatens artikel 2 og 3 har Fællesskabet til opgave at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder, og det skal i alle aktiviteter tilstræbe at fjerne uligheder og fremme ligestilling mellem mænd og kvinder. Kønsspørgsmålet er et vigtigt tværgående emne, der i høj grad har betydning for udstødsels årsager og virkninger.

(15) For at sikre, at programmets mål nås, bør gennemførelsen kontrolleres og evalueres.

(16) I betragtning af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, jf. traktatens artikel 5, kan medlemsstaterne ikke i tilstrækkelig grad nå målene i den påtænkte foranstaltning vedrørende Fællesskabets bidrag til bekæmpelse af social udstødelse, da der er behov for multilaterale partnerskaber, udveksling af oplysninger på tværs af grænserne og udbredelse af god praksis i hele Fællesskabet. Afgørelsen går ikke længere end det, der kræves for at nå målene —

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

Oprettelse af programmet

Hermed oprettes et program for Fællesskabets indsats til fremme af medlemsstaternes samarbejde om bekæmpelse af

social udstødelse, i det følgende benævnt »programmet«, for perioden 1. januar 2001 til 31. december 2005.

Artikel 2

Principper

1. Programmet indgår som led i en åben metode til koordinering af medlemsstaternes indsats mod social udstødelse, og det skal kombineres med nationale handlingsplaner.

2. Programmet og de nationale handlingsplaner skal bidrage til en større indsigt i social udstødelse, indarbejdelse af kampen mod social udstødelse i medlemsstaternes og Fællesskabets politikker og foranstaltninger og udformning af prioriterede aktioner, der udvælges af medlemsstaterne ud fra deres specifikke forhold.

3. Programmets overordnede mål er at fremme samarbejde, der sætter EU og medlemsstaterne i stand til at yde en afgørende indsats for at udrydde fattigdom og social udstødelse ifølge målsætninger, Rådet har vedtaget.

4. Ved udformningen, gennemførelsen og opfølgningen af aktiviteterne under programmet tages der hensyn til erfaringer fra medlemsstaterne på alle relevante niveauer og fra personer, der er udsat for fattigdom og social udstødelse, samt fra arbejdsmarkedets parter, ikke-statslige og frivillige organisationer og andre samfundsaktører, der er involveret i kampen mod fattigdom og social udstødelse.

Artikel 3

Mål

Programmet skal støtte samarbejde, der sætter EU og medlemsstaterne i stand til gøre indsatsen mod social udstødelse mere effektiv

— ved at forbedre forståelsen for social udstødelse

— ved i forbindelse med de nationale handlingsplaner at tilrettelægge samarbejde om indsatsen og udveksling af erfaringer

— ved at opbygge aktørernes evne til effektivt at gøre noget ved social udstødelse, navnlig ved at arbejde i netværk på EU-plan.

Artikel 4

Fællesskabsforanstaltninger

1. Med henblik på at nå målene, der er fastsat i artikel 3, kan følgende foranstaltninger iværksættes i tværnationalt regi:

- analyse af særtræk, årsager, processer og tendenser i forbindelse med social udstødelse, herunder indsamling af sammenlignelige statistikker, udvikling af fælles metoder og temaundersøgelser
 - samarbejde om indsatsen og udveksling af oplysninger og bedste praksis på grundlag af udformningen af kvantitative og kvalitative indikatorer og benchmarking ud fra regelmæssig overvågning, evaluering og peer review
 - fremme af en dialog, der inddrager de forskellige involverede parter, og støtte til, at ikke-statslige organisationer, der er aktive i kampen mod fattigdom og social udstødelse, kan arbejde i netværk på EU-plan.
2. I bilaget beskrives det, hvordan gennemførelsen af fællesskabsforanstaltningerne omhandlet i stk. 1 tilrettelægges.

Artikel 5

Gennemførelse

1. Kommissionen
- sikrer gennemførelsen af de fællesskabsforanstaltninger, programmet omfatter
 - udveksler regelmæssigt synspunkter med repræsentanter fra ikke-statslige organisationer og arbejdsmarkedets parter på europæisk plan om udformningen, gennemførelsen og opfølgningen af programmet og om tilsvarende retningslinjer for indsatsen. Kommissionen underretter det udvalg, der er nedsat i henhold til artikel 7, om deres holdninger
 - fremmer et aktivt partnerskab og en aktiv dialog mellem alle parter, der er involveret i programmet, for at tilskynde til en integreret og koordineret indsats mod social udstødelse.
2. Kommissionen træffer i samarbejde med medlemsstaterne de fornødne skridt til
- at fremme alle involverede parter deltagelse i programmet
 - at sikre formidlingen af resultaterne af de foranstaltninger, der gennemføres under programmet
 - at sørge for relevant information, offentlig omtale og opfølgning vedrørende de foranstaltninger, der modtager støtte fra programmet.

Artikel 6

Finansiering

1. Finansieringsrammen for gennemførelsen af dette program fastsættes for den i artikel 1 nævnte periode til 70 mio. EUR.

2. De årlige bevillinger godkendes af budgetmyndigheden inden for rammerne af de finansielle overslag.

Artikel 7

Udvalg

1. Kommissionen bistås af et udvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repræsentant som formand (i det følgende benævnt »udvalget«).
2. Hvis der henvises til dette stykke, anvendes den rådgivningsprocedure, der er fastsat i artikel 3 i afgørelse 1999/468/EF, i overensstemmelse med artikel 7, stk. 3, og artikel 8.
3. Kommissionens repræsentant hører udvalget om især:
- de overordnede retningslinjer for gennemførelsen af programmet
 - de årlige budgetter og fordelingen af bevillingerne til foranstaltningerne
 - den årlige arbejdsplan for gennemførelsen af programmets foranstaltninger og Kommissionens forslag til udvælgelseskriterier vedrørende økonomisk støtte.
4. For at sikre programmets sammenhæng og komplementaritet med de andre foranstaltninger, som er nævnt i artikel 8, holder Kommissionen udvalget løbende underrettet om andre EF-foranstaltninger, der bidrager til bekæmpelse af social udstødelse. Kommissionen etablerer i givet fald et regelmæssigt og struktureret samarbejde mellem dette udvalg og de tilsynsudvalg, der er nedsat vedrørende andre relevante politikker, instrumenter og foranstaltninger.

Artikel 8

Sammenhæng og komplementaritet

1. Kommissionen sikrer i samarbejde med medlemsstaterne den overordnede sammenhæng med fællesskabspolitikker, -instrumenter og -aktiviteter, navnlig ved at etablere relevante mekanismer til at samordne aktiviteterne under programmet med relevante aktiviteter på områderne forskning, beskæftigelse, bekæmpelse af forskelsbehandling, ligestilling mellem mænd og kvinder, social beskyttelse, uddannelse og ungdomspolitik, sundhed og Fællesskabets eksterne forbindelser.
2. Medlemsstaterne bestræber sig på at sikre sammenhæng og komplementaritet mellem aktiviteterne under dette program og de aktiviteter, der gennemføres på nationalt, regionalt og lokalt plan.
3. Kommissionen og medlemsstaterne sikrer sammenhæng og komplementaritet mellem foranstaltninger under programmet og Fællesskabets indsats under strukturfondene, navnlig EF-initiativet Equal.

*Artikel 9***Deltagelse af EFTA/EØS-lande, de associerede lande i Central- og Østeuropa, Cypern, Malta og Tyrkiet**

Følgende lande uden for EU kan deltage i programmet:

- EFTA/EØS-landene i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i EØS-aftalen
- de associerede lande i Central- og Østeuropa i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i Europaaftalerne, i tillægsprotokollerne til disse aftaler og i de respektive associeringsrådsafgørelser
- Cypern, Malta og Tyrkiet på grundlag af supplerende bevillinger, der tilvejebringes efter procedurer, der aftales med de enkelte lande.

*Artikel 10***Tilsyn og evaluering**

1. Kommissionen fører løbende tilsyn med programmet i samarbejde med medlemsstaterne i overensstemmelse med den procedure, der er fastsat i artikel 7.

2. Programmet evalueres i slutningen af dets tredje år og ved afslutningen af Kommissionen med bistand fra uafhængige eksperter. Ved denne evaluering vurderes relevansen og effektiviteten af foranstaltninger, der iværksættes med henblik på de i artikel 3 nævnte mål. Ved evalueringen gennemgås ligeledes programmets samlede virkninger. Ved evalueringen gennemgås desuden komplementariteten mellem indsatsen under dette program og den indsats, der gøres i forbindelse med andre relevante EF-politikker, -instrumenter og -foranstaltninger.

3. Kommissionen forelægger senest den 31. december 2006 Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget en endelig rapport om programmets gennemførelse.

*Artikel 11***Ikrafttræden**

Denne afgørelse træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

BILAG

VEJLEDNING FOR GENNEMFØRELSEN AF PROGRAMMET

1. Indsatsområder

Med henblik på at nå målene, der er fastsat i artikel 3, og at gennemføre fællesskabsforanstaltningerne, der er fastsat i artikel 4, kan følgende foranstaltninger iværksættes i tværnationalt regi:

Indsatsområde 1: Analyse af særtræk, årsager, processer og tendenser i forbindelse med social udstødelse

Vigtigheden af dette indsatsområde hænger direkte sammen med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon hvad angår udviklingen af nationale handlingsplaner og den nye åbne koordinationsmetode vedrørende bekæmpelsen af social udstødelse, samt behovet for i denne sammenhæng at identificere passende kvantitative og kvalitative indikatorer og benchmarks, hvilket vil gøre det muligt at fremme jævnlig overvågning, evaluering og peer review. Dette vil nødvendiggøre en særlig samarbejdsindsats mhp at forbedre såvel statistik og metoder som forståelsen af social udstødelse og af politikområder som kan være medvirkende til at forebygge og bekæmpe udstødelse. Programmet lægger særlig vægt på, at der gøres en indsats for at forbedre tilgængelig statistik i samarbejde med de nationale statistiske enheder.

For at fremme dette kan der ydes støtte til følgende foranstaltninger:

- 1.1. Undersøgelser og møder vedrørende udvikling af fælles metoder til måling af omfang, særtræk, processer, årsager og tendenser vedrørende fattigdom og social udstødelse.
- 1.2. Indsamling og formidling af sammenlignelige statistikker i medlemsstaterne og på EU-plan. Under denne foranstaltning ydes der støtte til samarbejde mellem nationale statistiske organer og Kommissionen med henblik på at forbedre de statistiske referencegrundlag på EU-plan og deres bidrag til analysen af fattigdom og social udstødelse.
- 1.3. Udarbejdelse af temaundersøgelser, der skal bidrage til indsigt i social udstødelse, med henblik på at behandle emner af fælles interesse i tilknytning til udviklingen i medlemsstaternes indsats, herunder nye emner i relation til vidensamfundet.

Indsatsområde 2: Samarbejde om indsatsen og udveksling af oplysninger og bedste praksis

For at fremme samarbejde om indsatsen og udveksling af erfaringer i forbindelse med de nationale handlingsplaner kan der ydes støtte til følgende tværnationale foranstaltninger:

- 2.1. Tværnationale foranstaltninger vedrørende udveksling med henblik på at overføre oplysninger og god praksis og på at udvikle peer review i forbindelse med de nationale handlingsplaner ved hjælp af møder/workshopper/seminarer om benchmarking eller om politik og praksis eller andre former for udveksling, f.eks. fælles strategiuudvikling og fælles formidling af oplysninger, som tilrettelægges på initiativ af europæiske organisationer, medlemsstater og/eller andre centrale aktører med aktiv inddragelse af medlemsstater.
- 2.2. Arbejde og specifikke undersøgelser gennemført af eksperter i forbindelse med udvikling af indikatorer og benchmarking, herunder set i relation til vidensamfundet.
- 2.3. En årlig EU-rapport om social udstødelse, som i givet fald skal gøre rede for den aktuelle situation for de forskellige nationale handlingsplaner og for foranstaltninger, der gennemføres på EU-plan inden for de vigtigste områder, hvor der gøres en indsats mod fattigdom og social udstødelse.

Da social udstødelse er et multidimensionalt fænomen, skal der i særlig grad fokuseres på relevante tiltag vedrørende social beskyttelse, beskæftigelse, uddannelse, sundhed og boligforhold.

Indsatsområde 3: Inddragelse af forskellige aktører og støtte til arbejde i netværk på EU-plan

For aktivt at inddrage de offentlige myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet kan der ydes støtte til følgende foranstaltninger:

- 3.1. Grundfinansiering af relevante, centrale europæiske netværk, der er beskæftiget i kampen mod fattigdom og social udstødelse.
- 3.2. En årlig EU-rundbordskonference om social udstødelse. Konferencen skal i givet fald tilrettelægges i nært samarbejde med EU's formandskab.

2. Generelle betragtninger

Programmet skal tage hensyn til resultaterne af forberedende foranstaltninger og aktiviteter under andre EF-politikker, -instrumenter og -foranstaltninger.

Ved udformningen, gennemførelsen og opfølgningen af aktiviteterne under programmet tages der hensyn til erfaringer fra personer, der er udsat for fattigdom og social udstødelse, samt fra arbejdsmarkedets parter, ikke-statslige organisationer og andre samfundsaktører, der er involveret i kampen mod fattigdom og social udstødelse. I alle sine aktiviteter vil programmet respektere princippet om generel integrering af kønsaspektet. Programmets aktiviteter kan tilpasses eller suppleres efter proceduren i afgørelsens artikel 7 på grundlag af en årlig gennemgang.

Implementeringen af programmet og/eller administration af de hertilhørende udgifter kan kræve teknisk og administrativ bistand til gensidig gavn for Kommissionen og de, der nyder godt af programmet.

3. Forelæggelse af ansøgninger om støtte

Indsatsområde 1: Dette område gennemføres primært via udbud. Ved samarbejde med nationale statistiske kontorer gælder Eurostat-procedurerne.

Indsatsområde 2: Område 2.1 gennemføres primært efter årlige indkaldelser af forslag (nogle møder/seminarer om indsatsen kan arrangeres direkte af Kommissionen). Forslagene skal inddrage aktører fra mindst 4 medlemsstater, og de kan indsendes til Kommissionen af europæiske organisationer og af medlemsstater (eller af organisationer med inddragelse af medlemsstaterne). Område 2.2 og 2.3 indebærer specifikke udbud.

Indsatsområde 3: Under område 3.1 kan der ydes støtte til europæiske netværk, der opfylder kriterier, der er fastlagt af Kommissionen i samråd med udvalget i overensstemmelse med artikel 7. Der kan ydes støtte til område 3.2 på grundlag af støtteansøgninger fra medlemsstaterne.

4. Gennemførelse af foranstaltningerne

De foranstaltninger, der gennemføres, kan finansieres ved tjenesteydelseskontrakter efter udbud eller ved bidrag til samfinansiering med andre kilder. I sidstnævnte tilfælde kan Kommissionens økonomiske bidrag normalt ikke overstige 80 % af de udgifter, der faktisk afholdes af modtageren.

Ved gennemførelsen af programmet kan Kommissionen anvende supplerende midler, herunder ekspertbistand. Sådanne behov afgøres i forbindelse med Kommissionens løbende evaluering af ressourceallokeringen.

Ved gennemførelsen af programmet kan Kommissionen benytte teknisk og/eller administrativ bistand, til gavn for såvel Kommissionen som modtagerne, med henblik på kortlægning, forberedelse, forvaltning, tilsyn, revision og kontrol.

Kommissionen kan desuden gennemføre aktiviteter med henblik på oplysning, omtale og formidling. Den kan endvidere iværksætte evalueringer og arrangere seminarer, kollokvier eller andre ekspertmøder.

Kommissionen udarbejder årlige arbejdsplaner med angivelse af prioriteringerne og de foranstaltninger, der skal iværksættes. Desuden gør den rede for de ordninger og kriterier, der gælder ved udvælgelsen og finansieringen af foranstaltninger under programmet. I den forbindelse hører Kommissionen udvalget, jf. artikel 7.

Foranstaltningerne skal fuldt ud overholde principperne om databeskyttelse.
